

"PROLETAREC"
je delavski list
za
misleče čitatelje.

PROLETAREC

OFFICIAL ORGAN JUGOSLAV FEDERATION, S. P.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

STEV.—NO. 1169.

Entered as second-class matter December 6, 1929, at the post office
at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3d, 1879.

CHICAGO, ILL., 6. FEBRUARJA (FEBRUARY 6,) 1930.

Published weekly at
3639 W. 26th St.

Drugi najstarejši
jugoslovanski
socialistični list.

LETO—VOL. XXV.

PROBLEMI ZED. DRŽAV ZAKRIVANI S PROHIBICIJO

PRERAČUNAN MOLK O NARAŠCAJOČI BREZ- POSELNOTI IN BEDI

"PATRIOTIČNE" ORGANIZACIJE ZA MILITARIZEM

Korumpiranost občinskih uprav, narašajoči profiti in splahnenje ljudskih prihrankov

Kadar se kupičijo pereči problemi najbolj, tedaj pornejo političarji obeh kapitalističnih strank v ospredje z veliko kričavostjo vprašanje prohibicije. Poslednje čase mnogo pišejo, govore in razpravljajo o nji. Spremembe pa ne bo nobene. Ostala bo le tos kot je, drugo leto tudi, in političarji jo bodo rabili za žogo kakor so jo lani, predlanskem, pa od začetka.

Suhaško-mokraško slepomišenje.

Samo ena petina kongresnikov pripada "mokrašem", načnana suhaška propagandistična agencija. V kongresu pa obljubujejo javno zasljevanje o predlogih za odpravo prohibicije, in ljudje bodo brali, mislec, da je to edino važen problem, s katerim se mora mučiti vsa dežela.

Molk o brezposelnosti.

Par milijonov delavcev je to zimo brez zasluba. Nekateri domnevajo, da jih je okrog štirih milijone, morda celo več, a radi pomankljive statistike je točno število neznano. Dejstvo je, da jih je dobra dva milijona stalno brez posla, in dela stotisoč drugih delavcev le par dni v tednu. Prihranki delavcev kopne in se stekajo nazaj v velike blagajne trusov.

Veliko metropolitansko časopisje prav malo piše o brezposelnosti. Največkrat poročajo, da se plače zvišujejo, in da število zaposlenih narašča. Blagostanje se vrača, oziroma, prosperitet se nemoteno nadaljuje. "Prav nobenega vzroka ni, da bi obupavali," čitate v editorialeh velikih dnevnikov, in tisti, ki tako govore in pišejo, res nimajo vzroka, da se bi pritoževali nad slabimi časi.

Toda kaj pa tisoče delavskih družin, ki so na robu pomankanja, in tisoče drugih, ki žive že mesece v pomankanju? Božično in novoletno kosilo, ki ga jim je oskrbelo dobrodelnost, jih vendar ne more držati nasičene do drugega Božiča!

Problem brezposelnosti za kapitalistično časopisje ne eksistira. Saj imamo prohibicijo, s katero se lahko mrevarimo kolikor nam draga brez škodde za privatne interese.

Londonska konferenca.

Konferenca za omejitve načinalizma v Londonu ima žalstvo pot. Dominirajo na nji militaristi, izmed katerih so ameriški tako, da bi ohranili čim več svojih kanonov, so pa za zmanjšanje vojnih mornaric drugim deželam. Ameriški "drži" listi prinašajo o konferenci dolga poročila, v katerih neutrudoma pripovedujejo o nevarnosti za ameriško obrambo, "kajti pretkani angleški diplomati se trudijo, kako bi ukancili dobrohotnega Uncle Sama". V Washingtonu, D. C.,

AKO
vam je
naročnina na
'Proletarca'
potekla,
obnovite jo
čimprej

"ANARHISTIČNE" METODE V MESTU "REDA IN MIRA"

Anarhistom, boljševikom, Macedoncem, Albancem in Mehikancem dela ameriško kapitalistično časopisje veliko krivico, ker jih predstavlja v luči barbarizma medtem ko dela vse, da smo tu civilizirani kakor nikjer drugje na svetu. — V Chicagu npr. so bombni napadi veliko pogosteji kakor v "barbarski" Mehiki in zavratnih umorov je mnogo več kakor v Bolgariji. — Na tej sliki so razvaline poslopja, ki je bilo na 2154 Southport Ave. Bombni napad nanj je bil izvršen 29. januarja. Eksplozija se je čula par milij naokrog, ki so popokale v sosečini par blokov in 13 oseb je bilo več ali manj pobitih. Vse hiše v bližini so bile poškodovane. V razrušenem poslopu v času eksplozije ni bilo ljudi. Vzrok bombnemu napadu? Konkurenčni moti vi. — Zadnji pondeljek ob 3. zjutraj je bilo porušeno trgovsko poslopje na Kildare Ave. in Harrison St. Škoda znaša sto tisoč dolarjev. Stotine ljudi v sosečini eksplozije je pribegalo na ulico v nočnih oblekah. Vzrok eksplozije? Boj med tekmujočimi trgovci. Chicago je mesto, ki ne bi delalo "barbarskim" deželam nobene sramote.

Farmarji, ne pridelujte preveč!"

"Pot v blagostanje farmarjev gre skozi dra-
ginjo živil"

OBČNI ZBOR J. D. T. D. ZA USPEŠNO JUBILEJNO LETO "PROLETARCA"

Napredok lista v letu 1929 na naročnini in drugem

Novi upravni odbor konstituiran. — Načrti za razširenje našega tiska

Dne 27. januarja sta govorila na radio Alexander Legge, predsednik federalnega farmskega odbora, katerega je ustanovil Hoover in ga potrdil kongres, in pa zvezni tajnik za agrikulturo Arthur M. Hyde.

Oba sta v visokih vladnih pozicijah, in oba sta plačana, da pomagata reševati probleme ameriških kmetovalcev. Legge je v svojem govoru dejal, da prvo, kar morajo storiti ameriški farmarji, je, omejiti pridelek. "Pridelajte manj, pa bodo še cene navzgor!" Poljedelski tajnik Hyde je razlagal isto teorijo. Program ameriške administracije z ozirom na težkoče farmarjev je, "pridelajte manj, pa boste dražje prodali!"

Legge in Hyde sta kapitalista. Oba razumeta, ali pa bi moral razumeti, da bi draginja živil farmarjem ne pomaga, kajti če bi dobili za to ali ono več, bi bili tudi njihovi izdatki toliko večji. Zmanjšanje pridelek bi pomenilo predvsem draginja živil za delavce, a potrošiti za hrano ne bi mogli nič več kakor sedaj, kajti če zasluži \$25 na teden, jih ne moreš potrošiti \$30, ker jih nimaš.

Kapitalizem pozna samo izkoriscanje in cilj mu je edino profit. Legge in Hyde pripovedata farmarjem, da naj izrabljajo delavce s podražitvijo pridelek. V ta namen naj se ustvari umetno pomanjanje, in prosperiteta farmarjev bo rešena ...

V upravnem odboru za to leto so bili izvoljeni, John Olip, predsednik; Fred A. Vider, podpredsednik; Frank Alesh, tajnik; Filip Godina, blagajnik; ostali trije direktorji, ki so Donald J. Lotrich, Vinko Ločniškar in Anton Garden, tvorijo nadzorni odbor. Edini novi član v upravnem odboru je Anton Garden, izvoljen na mesto John Turka, ki ni več kandidiral. Vsi drugi so bili ponovno izvoljeni.

Ker je Jugoslavenska delavska tiskovna družba posest klubov slovenske sekcije JSZ, tvorijo njen občni zbor člani odbora te sekcije. Prisotni so bili odbora Aleš, Godina, Vider in Zaitz, člani direktorja Olip, Lotrich, Ločniškar in Turk, upravnik Chas. Pogorelec, John Rak in Anton Garden.

Iz poročila upravnika je razvidno, da je imel "Proletarca" v prešem letu \$17,454.94 dohodkov, ali \$1,049.76 več kakor leta 1928. Ob koncu leta je imel 372 naročnikov več kakor leto poprej. Dohodki na oglaših so bili lani \$604.69 višji kakor l. 1928, v knjigarni pa \$382.11. Stroški so bili za več delovje znižani.

Cirkulacija "Proletarca" bi mnogo bolj narasla, če bi imel potovnega zastopnika. Nismo nobenega že več let. Od časa do časa je bil po nekaj dneh na agitaciji Jos. Snay, vedno z dobrim uspehom. S. Snay pravi, da bo svoje proste dneve tudi v bodoče porabil v prid "Proletarca". — Občnemu zboru je bilo poročano tudi o načrtih za jubilejno kampanjo, ki je v teku, in o delu za posebno spominsko izdajo "Proletarca", ki bo združena s prvomajsko.

AVSTRALIJA ZA BREZPOSELNE

Australjska federalna vlada je določila vsoto \$5,000,000 za javna dela, da se pripomore brezposelnim do službe. Avstralija ima delavsko vlado.

PERUŠKOVA SLIKA NA RAZSTAVI V ART INSTI- TUTE DOBILA NAGRADO

V čikaškem Art Institutu na So. Michigan Ave. je bila 30. januarja otvorena razstava del čikaških in okoliških slikarjev ter kiparjev. Do dva tisoč slik in kipov je bilo poslanih razstavnih komisij na upogled, večinoma slike, za razstavo pa je bilo odbranih okrog 300 najboljših. H. G. Perušek je poslal dve, in obe so bili sprejeti. Ena, "Tihotje" (Still Life) je dobila nagrado iz Robert Rice Jenkinsove ustanove.

Vseh nagrad je okrog deset, ki jih določi posebna komisija Art Instituta. Pisec tega portretja, ki je bil 29. jan. na banketu, ki ga priredi artistom vsake leto Art Institute, in bil je zelo vesel, ko je videl, kako prisrčno so mnogi umetniki čestitali Perušku na redkem priznanju. Zal, da je Perušek poslal razstavo samo dve manjši slike. Prihodnji naj pošlje tudi kaj večjega.

Vstopnina v Art Institute je prosta ob sredah, sobotah in nedeljah, druge dneve pa je 25c. Razstava del čikaških slikarjev ter kiparjev zavzema pet velikih sob.

Izseljeniška kvota Jugoslavije bo kmalu do polnjena

Kvota izseljencev, ki jih sme v fiskalnem letu 1929-30, kadar konča 30. junija, poslati v to deželo Jugoslavijo, znaša 845 oseb. Na račun te kvote je dobilo do 31. decembra vizo 493 oseb; v tej polovici leta ima torej še 352 oseb v Jugoslaviji priliko, da dovoženja za izselitev v Zed. države.

Nemiri v Koreji

Koreci pod Japonsko niso zadovoljni. Izgrediti proti korejski vladni se dostikrat dogode. Iz Soula poročajo, da je bilo v nedavnih demonstracijah proti Japonski ubitih 78 Korejcev in 17,000 aretriranih. Japonske oblasti dolže ruske komuniste, da še ujejo Korece proti japonski vladni.

SOTRUDNIKOM PROLETARCA V UPOŠTEVANJE

Vsi sotrudniki in prijatelji "Proletarca" so vabljeni, da pošljajo članke in opise iz zgodovine tega lista, ali dogodivščine z agitacijo, črtice itd., za objavo v majski-jubilejni številki "Proletarca", ki izide koncem aprila. Radi velikega obsegja, ki ga bo imela, vas prosimo, da pošljete svoje spise kmalu. Klubi, kulturna društva in društva Izobraževalne akcije sploh so vabljena, da pošljajo v to izdajo svoje slike, ki jih priobčimo proti povrniti stroški za klijej. "Proletarci" bo ob svoji 25-letnici izšel v obsegu kakor je nobenkrat doslej, za uspeh te izdaje pa potrebujemo vašega sodelovanja.

Glasovi iz našega Gibanja

Zapisnik seje eksekutive J. S. Z.

dne 3. januarja 1930

Prisotni Alesh, Godina, Vi-der, Tauchar, Zaitz in Kokotovich od eksekutive, Lotrich in Novak od nadzornega odbora JSZ., Olip od prosvetnega odseka, tajnik Chas. Pogorelec, in Fr. Margole, Angeline Tich in Mary Udovich od nadzornega odbora slovenske sekcije. Gost: Anton Garden.

Predseduje Godina.

Zapisnik prejšnje seje sprejet kakor predložen.

Dopisi: Tajnik prečita pismo iz urada soc. stranke o kampanji za pridobitev 30,000 novih članov. — Cita pismo A. Pirca iz Waukegana, ki želi podatkov za aranžiranje predavanja spremeljanega s steptičnimi slikami. Sklenjeno, da se pismo izroči izletnemu uradu SNPJ.

Poročilo tajnika: Zveza šteje danes 35 aktivnih in 3 pasivne klube ter 17 posamičnih članov (at large).

V prošlem letu sta prenehala poslovati klub v Willardu, Wis., in Nokomisu, Ill., prvi deloma radi nezanimanja med farmarji, in deloma radi osebnih nesoglasij, drugi pa največ radi slabih delavskih razmer, vsled česar so morali iti aktivni člani za delom v druge kraje. Pasivni klubi so na Universalu, Ind., Maynardu, O., in v Avelli, Pa.

Strankih letnih znakov smo lani porabili 619, naročili pa smo jih 630.

V Izobraževalni akciji je bilo v prošlem letu 116 organizacij, kar je tri manj kot leto po prej, dočim so njeni dohodki znašali \$1,264.25, ali \$23.14 več kot leta 1928.

Koliko bo štela društva in klubov to leto, nam sedaj seveda še ni mogoče ugotoviti. Nekatera društva so sporočila, da ostanejo včlanjena še v bodočem, a največ sporočil pride tekem prvih treh mesecev v letu.

Tajništvo je društvo, ki so že pridružena, poslalo zavoje literature in pa letake, v katerih je obrazloženo njen delo. Povabljeni na pristop bodo posebno vse kulturne organizacije, ki so naklonjene delavskemu gibanju.

Finančno stanje JSZ. dne 31. decembra je bilo: Konvenčni fond \$1,354.06; upravni \$323.78, skupaj \$1,677.84. Obveznosti so: \$375.00 tiskarni za tisk knjige, ki jo je izdala Izobraževalna akcija ter \$9.80 strankinem organizatoričnemu fondu.

V sistemu plačevanja članarine je stranka uvedla nekaj sprememb. Znamke bodo v bodoče samo dvojne. Letne za organcije, ki bodo prejale članino enkrat na leto, in mesečne za druge. O podrobnostih bo tajništvo sporočilo, ko dobi definitivno u-

predlagana in določena Ange-line Tich.

13.) Socializem in hrvatsko-srbsko delavstvo. (Za poročevalce o tem predmetu je bilo predlaganih več hrvatskih sodrugov, katerih imena bodo objavljena, ko bo tajništvo dobilo od njih odgovor.)

14.) Kakšna bi moral biti forma delavsko politične stranke v tej deželi, da bi pritegnila delavske množice? Referent Anton Garden.

15.) O položaju našega delavstva v Minnesota in izgledu naše Gibanje. Poročevalci pride iz Minnesota.

O drugih važnih predmetih poda resolucije s kratkimi komentarji konvenčni odbor za resolucije, npr. o jugoslovenskih podpornih organizacijah, zadružništvu, naših odnosa s starim krajem, o našem stališču do unij itd. Pri vsaki bodo dovoljeno razpravljati in staviti predloge.

O pravilih bo poročal poseben odbor, v katerem so Pogorelec, Alesh in Novak.

Lotrich predlaga, da se J. P. S. (Jugoslovanski Prosvetni Savez) povabi, da pošlje na zbor bratske delegacije, ki naj ima pravico do referata. Sprejeto.

Predlagano in sprejeto, da se povabi vse napredne slovenske podporne organizacije, da pošljajo na zbor bratske delegate.

Razprava o agitaciji. Pogorelec izvaja, da imamo sedaj med tu rojeno slovensko mladino že toliko somišljenikov in članov, da se bi lahko začelo ustavljati posebne mladinske klube.

Garden želi, da bi iskali temskejih stikov s socialistično mladinsko ligo (YPSL). Prečita se pismo s. Zorkota, ki želi, da se sodrogom v Clevelandu preskrbi literaturo, ki jo bodo širili med mladino. O agitaciji med mladino so govorili še razni drugi sodrugi, in iz te razprave je bilo razvidno, da je najboljši način pridobiti somišljenike med mladino v naši klubi s tem, da se jim izroči nekaj odborniških mest, različna odgovorna dela, in da se jih pridobi za sodelovanje v naših pevskih in dramskih zborih.

Na bodoči seji se nadaljuje razprava o pripravah za prihodnji zbor.

6.) O delu in financah Izobraževalne akcije bo poročal tajnik Chas. Pogorelec.

7.) Referat o slovenskih domovih in njihovem pomenu za prosvetno delo v naselbinah. Ime poročevalca bo naznanjeno pozneje.

8.) Pomen pevskih in dramskih zborov za delavsko vzgojo. Tudi ta poročevalci bo naznanjen pozneje.

9.) Čitalnice in knjižnice. (Glede poročevalca velja isto kot za prejšnje.)

10.) Poročila zastopnikov Konferenc JSZ.

11.) Naše delo med mladino. Za referante so bili predlagani Herman Rugel, Andy Grun in John Rak. Določeni so vsi trije.

12.) Ženstvo in socialistični pokret. Za poročevalko je bila

OSEMINTRIDESET NOVIH ČLANOV

V DETROITU

Detroit, Mich. — Skupna seja klubov št. 114 in 115 JSZ, ki se je vrnila v nedeljo 26. januarja, je bila nepričakovana uspešna. Poslovni jezik je bil od teh prilik angleški, da se zainteresira mladino, od katere je bilo mnogo prisotne. Skoda, ker ni bila udeležba od kluba št. 115 malo boljša, da bi videli, kako so pri klubu št. 114 pridni v agitaciji za na-predek svoje organizacije.

Dnevnih red se je naglo krčil in zborovanje je šlo jako gladko. O predlogu, da oba kluba priredita skupno maškarado, smo se kmalu sporazumeli in zaključili, da se vrši dne 22. februarja v Slovenskem delavskem domu.

Po izčrpani sporedu je sledil govorniški del programa.

Prvi govornik, ameriški sodrug John Panzner, je razlagal socialistični program in poučal, čemu je mesto mladine v socialistični organizaciji in zakaj je potrebno, da se tudi potično organizira.

Drugi govornik je bil Herman Rugel, mladi član kluba št. 114. Vzlic svoji mladosti je pokazal, da že dobro razume socializem in kar je glavno, Herman je aktiven sodrug. Povedal je marsikaj o problemih delavskega razreda, o izkorščanju, o brezposelnosti in njenih vzrokih ter apeliral na starše, da naj navajajo svoje otroke na pravilno razumevanje krvic, ki se nam gode, kajti kajih mladina enkrat pojmuje, dobimo iz njenih vrst najboljše agitatorje in bodoče voditelje.

Ko je bil ta del programa izčrapan, so obkrožili tajnikovo mizo novi kandidati v JSZ. Kaj mislite, koliko jih je bilo? Bilo je osemintrideset fantov, deklet in drugih, od katerih se je dajev vpisalo v klub št. 115 in ostali v št. 114.

S tem seveda ni konec naše agitacije, ampak takoreč začetek v kampanji za pomozne članstva. Apeliram na klub št. 115, da storiti v svojem delovnem prostoru.

Enkrat sredi meseca aprila, t. i. bo pod pokroviteljstvom Slov. nar. doma razstavljal naš umetnik H. G. Perušek svoje slike. Cenjeno občinstvo na to

da povečamo naše vrste in aktivnosti.

Kot že omenjam, bomo imeli dne 22. feb. skupno maškarado. Nagrade so določene za najbolj pomembno, najlepšo in najgršo masko. Plesalcem bo priznava Steamboat Steamer orkester. Dobrine bodo servirane udeležencem v spodnjih prostorih dvorane.

Apeliram na srodruge, somišljenike in drugo občinstvo, da poseti to našo priredbo v čim večjem številu.

Joseph Devyak, tajnik klubu št. 115 JSZ.

važno razstavo del slovenskega slikarskega mojstra že sedaj opozarjam. Podrobnosti bodo pravočasno objavljene v časopisih.

V nedeljo 26. jan. t. i. sta praznovala srebrni jubilej po-roke oskrbnikov Slov. nar. doma Mr. John Dobrovolski in njegova soprga Mary. Zvečer istega dne so jima priredili v domu sorodniki, prijatelji in znanci "surprise party". Bilo je okrog 200 oseb. Obama naše iskrene čestitke.

Rudolf Skala, tajnik S. N. D.

DOMAČA ZABAVA KLUBA J. S. Z. V SHEBOYGANU.

Sheboygan, Wis. — V nedeljo 16. februarja priredi klub št. 235 JSZ. v Fludernikovi dvorani domača zabavo. Zadne se ob 2. popoldne. Naspredu bodo razne vesele točke, kot petje, deklamacije, tekme itd. In seveda bomo imeli tudi ples.

Vstopnina je \$1 za družino in s tem je plačana vstopnina, pijača in prigrizek. Vabljeni so vsi člani in članice in vsi drugi somišljeniki, ki jim je ljuba poštena zabava.

Poskrbljeno bo, da se zopet enkrat prav pošteno razveseli-mo in v ta namen imamo zbranega tudi sposobnega "toast maistra". — Na veselo svidenje 16. februarja ob 2. popoldne v Fludernickovi dvorani. —

Odbor.

MILWAUŠKE VESTI.

Milwaukee, Wis. — V naši naselbini sta v ospredju dve stvari: kampanja za Slovenski narodni dom in pa boj med Stautom ter odborom JPZS.

V akciji za Slov. dom je mnogo življenja, vzlic temu jih je veliko, ki dvomijo, da bo koncem koncem uspela. Drugi so zopet prepričani, da bo posloplje drugo leto že zgrajeno in služilo namenu. V direktoriju S. N. D. so: predsednik Fr. Lustik; podpredsednik Joe Kopušar; blagajnik Cyril Muškatovec; tajnik Joe Matoh; pomožni tajnik Fr. X. Veranich, ki je čitateljem tega lista znan kot bivši izdajatelj "Slovenije", katero je prodal komunistom. V nadzornem odseku Alvin Gloyeck, John Čamernik in Antonia Kovačič. Gospodarski odbor tvorijo R. Staut, izdajatelj "Obzora", John Wolgemuth, Anton Kamnikar, John Camernik in Alvin Gloyeck.

Plača ima predsednik \$12 letno, tajnik pa je od 1. februarja stalno nameščen in prejema \$125 mesečno in pa provizijo od prodanih delnic. Drugih poslov ne sme imeti.

Namen društva Slov. nar. doma je, da se inkorporira z delniškim kapitalom \$200.000, v to svrhu pa je treba še velike kampanje, ki naj pridobi pod-

pise za omenjeno vsoto, predno se more društvo inkorporati za toliko ustanovne delniške glavnice.

Tudi sosedna westallška naselbina vodi kampanjo za gradnjo slovenskega doma. Nekateri so mnenja, da bi en velik narodni dom zadostoval obema naselbinama. Direktorij milwauškega S. N. D. ima načelo dognati ako bi bilo kako zbljanje ali sodelovanje z odborom na West Allisu mogoče.

Na seji Slov. doma v West Allisu so sklenili spremeniti svoji organizacijski imen, da se bo imenovala Slovenski Auditorium in razloga, da ne bo ime enako milwauškemu.

JPZS se udeleži s svojimi zastopniki konference jugoslovanskih podpornih organizacij, kadar bo sklicana. Vabilo za udeležbo je gl. odbor sprejel na seji dne 19. januarja. Zastopnike bo volil na prihodnji seji.

Naj isti seji je gl. odbor sprejel soglasno predlog, da začne JPZS izdajati lastno glasilo, mesečnik, o načrtih pa ima načelo poročati poseben odsek prihodnji seji. Sedanje glasilo JPZS je tednik "Obzor". Vprašanje glasila povzroča spore in neprilike od sheboyanske konvencije, oziroma od časa, ko je prišel "Vestnik" v posest sedanjem lastniku. Ker je bila v tem spornem vprašanju važna točka tudi unijski znak glasila, ga je R. Staut nedavno zopet dobil.

V opoziciji proti odboru JPZS sta Fr. X. Veranich in Rado Staut, ki imata na svoji strani precej somišljenikov. Kakor izgleda, zmaga ne bo na njuni strani.

Spor v boju imamo torek mnogo vsake sorte. Največ se sedaj pač sučejo o kontroli nad naselbino, o vodstvu JPZS, o glasilu, raznih privatnih interesih itd. Kulturno delo tripi, ne pa franciškanska politika, ki deluje zelo smotreno, da se utrdi med ljudstvom in zgraditi "idealno faro".

Poročevalec.

VABILO NA VESELICO KLU-BA ŠT. 27 J. S. Z.

Cleveland, O. — Veselica klubu št. 27 JSZ. se vrši v soboto 9. feb. v Slov. nar. dom na St. Clair Ave. Vzroki, čemu je bilo treba odrediti predstavilo "Za narodov blagor", so bili že pojasnjeni. Na to veselico ste vabljenci vse, in upamo, da se odzovete v velikem številu. Zavabili se bomo v domačem krogu, postreženi boste izborna, razne domače in "mladinske" komade pa bo igral Sovreign orkester. Veselica se prične ob pol osmih zvečer. Vstopnina je 50c za osebo. Ves eventualni prebiteit je namenjen klubovemu prosvetnemu in agitacijskemu delu. — Odbor.

Plača ima predsednik \$12 letno, tajnik pa je od 1. februarja stalno nameščen in prejema \$125 mesečno in pa provizijo od prodanih delnic. Drugih poslov ne sme imeti.

Namen društva Slov. nar. doma je, da se inkorporira z delniškim kapitalom \$200.000, v to svrhu pa je treba še velike kampanje, ki naj pridobi pod-

lepo priložnosti, da se razvije v eno najvažnejših okrožnih organizacij SNPJ. Žal, da nisem utegnil ostati na zborovanju do konca, ker sem moral proti domu. Prijatelji naj mi oproste, ker se nisem osebno poslovil.

Dokler sem bil na seji, sem videl, da se je zborovalo zelo parlamentarno, kar je pač pogoj, da hočemo, da so take konference koristne. Dasi mi je vse ugajalo, se mi vendar zdvi, da bi konference ne bila na slabšem, akaj bi sprejela predlog, namesto protipredlog, tako da se shoda in govornika. Po mojih mislih ne bo zadost časa za oglašanje, razen ako so okolščine pri njih drugačne kakor v vzhodnem Ohiu. Njihovemu shodu želim uspeh in če le mogoče, se ga udeležim.

Vsem, ki so mi na tej agitaciji nudili sodelovanje, izrekam iskreno zahvalo.

Prihodnji grem na Hills, Pa., da obiščem našega pionirja v delavskem gibanju s. Louis Brice, in upam, da dobimo tudi kaj novih naročnikov. Kadar le utegnem, moram ven. Ne da se mi sedeti doma. Če nimam dela v tovarni, pa na agitacijo. Naprej za tri tisoč novih naročnikov!

KLUB ŠT. 5 J. S. Z.

Franklin-Conemaugh, Pa.

priredi

PROLETAREC

List za interes delavskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.
Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba,
Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovenske Socialistične Zveze

NAROČNINA za Zedinjene države in Kanado za celo
leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četr leta \$1.00.—
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu naj-
poznej do pondeljka popolne za priobčitev
v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Jugoslav Workmen's
Publishing Co., Inc.
Established 1906.Editor Frank Zaitz
Business Manager Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, One Year \$3.00; Six Months
\$1.75; Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One
Year \$3.50; Six Months \$2.00.

Address.

PROLETAREC

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Telephone: Rockwell 2864.

546

PO DESETIH LETIH
PROHIBICIJE

Dne 16. januarja 1920 je stopila v veljavno prohibicijo, kateri pravi predsednik Hoover plemenit eksperiment. Žal, da so jo politiki njegove in demokratske stranke izrabili za vse kaj drugega kakor "plemenit eksperiment".

Milijone dolarjev se steka iz tega vira vsakega leta v žepe graffarjev obeh strank, ki so v političnih uradih. Njim se prohibicija izplača kakor nikomur, razen velikim butlegarskim kartelom. In izplača se ameriški kapitalistični politiki, ker lahko s prohibicijo zavaja državljanje, da se njihovo pozornost odvrne od mnogo važnejših problemov.

Pri prošlih predsedniških volitvah se je dolarskim mogotcem z laha posrečilo prepričati ljudstvo, da je najvažnejše vprašanje "suša ali moča"? Izvolite Smitha, on vam povrne pivo, so se drli plačani agitatorji, in za njimi so ponavljali to neplačani, dasi so prvi dobro vedeli, da ne bi bila pod Smithovim predsedništvom prohibicija prav ni spremenjena, ker je to dodatek k ustavi, katerega ne more odpraviti noben predsednik, nego le postavljajo posamezni držav z odpoklicom. Toda ljudje so verjušči in so se pustili prepričati, da je vrček piva najvažnejše vprašanje.

Smitha so podpirali multimilijonarji, izmed katerih so eni v politiki demokratije, drugi republikanci, ali pa oboje. V praksi so VSI oboje, ker med politiko ene in druge ni razlike.

Po desetih letih prohibicije je rezultat sledi: Stotine milijonov dolarjev je šlo graffarjem, ki so v senatu, kongresu, v občinskih in okrajnih odborih, policijskim in federalnim funkcionarjem. Federalni uradniki, katerih naloga je uveljavljati prohibicijo, so v teku deset let ubili ali pa spravili v zapor mnogo ljudi, nemalo med njimi takih, ki niso prav ničesar storili. Ubijalcii so bili skoro v vsakem slučaju oproščeni. Ustanovili so se veliki butlegarski "trusti", katerih promet s prepovedanimi pijačami znaša milijone dolarjev. Ustvarilo se je pravilo dvojne mere: male kršilice preganjajo in zapirajo, nlagajo jim velike denarne kazni, veliki pa se svobodno gibljejo; slednji so si v svojem konkurenčnem boju ustanovili svoja sodišča in izvršujejo eksekucijo skoro čisto nemoteno.

Ljudstvo potroši za alkoholne pijače ogromne vsote, kakor poprej. Stotisoč so udati pijačevanja, kar je seveda škodljivo. Na mestu lahkih pijač se pije danes največ zganje in močna vina.

Na eni strani prohibicijski fanatici, na drugi korupcija, na tretji ljudstvo, ki plačuje v eni ali drugi obliki obojim svoj davek v dejanju in zdravju.

Pijačevanje je socialna bolezna, ki je v kapitalistični uredbi neozdravljiva. "Plemenit eksperiment" je v takih okoliščinah obsojen krah. Ameriška prohibicija je krah—a je vendar prohibicija. Korupcija jo potrebuje in si jo bo ohranila, dokler se ljudstvo ne odvrne od obeh Morganovih strank ter se okrene k svoji.

ZAVIJANJA IN RESNICA

Največ črnila v listih se prelje radi laži. Mnogo jih je, ki radi zavijajo, lažejo in obrekajo, in to izizza prizadete, da se branijo in da dokazujejo resnico. Čudno je, da je mnogo ljudi, kih laž zabava. Če jih ne bi bilo, ne bi bila laž tako mogočna, kakor je in kakov je bila skozi vso zgodovino.

Cloveštvo za razumevanje resnice šele dozoreva, ali to je dolg in mučen proces. Bliznjice k nji ni, ker je sprememjanje človeka iz barbara v človeka pač evolucijski proces, ki se pomakne naprej le malo z vsako generacijo, a zgodovina beleži tudi dobe, ko sploh ni bilo napredka skozi cela stoletja.

Kapital je kreatura dela — toda kreatura je postala večja od njegovega stvarnika in se je povzpela nadenja.

NEZGODE NA ŽELEZNIŠKIH KRIZIŠČIH

Na sliki vidite ostanke avto-busa, ki ga je razbil vlak železnice New York Central blizu Berea, Ohio. Šefer in devet otrok je bilo ubitih. To je četrti nesreča te vrste v teku treh tednov, vse v državi Ohio. Goberner Cooper je odredil preiskavo, kot običajno v slučajih nezgod. Vlak, ki je razbil ta avtobus, je vozil 45 milj na uro. — Glasom statistike se je na ameriških železnicah od leta 1883 smrtno ponesrečilo nad tri sto tisoč ljudi, poslednje čase največ v kolizijah na železniških kriziščih, katerih je na tisoče brez varnostnih zavornic.

Pismo iz Ljubljane

Izseljenska liga v Ljubljani. — Ajmo mi Sokoli. — Z gledaliških desk. — Iz glasbenega življenja.

Piše V. V. Ljubljana.

Ljubljanski sodruži so ustanovili toliko potrebitno "Izseljensko ligo", katero smoter in namen je, vzdrezati stike z rojaki izseljenci v Ameriki, Franciji, Nemčiji, zlasti z rojaki-somišljeniki. Pravila novega društva so že potrjena s strani banske uprave državskih banovine. Po pravilih je naamen Izseljenske lige, ki je ne-politično društvo in se razteza njenom območju po dravski banovini:

vzdrezati stike z izseljenci in zvesti domovine, zlasti:
a) vzdrezati pisarno, ki bo v izseljenskih vprašanjih brezplačno dajala nasvete in informacije ter bo v vseh primerih posredovala med izseljenci in domovino,

b) prizeti poučne tečaje, sestanke in predavanja o dejelah in državah, kamor se izseljuje naši državljanji,

c) izdajati časopise in publikacije o potrebah in vseh vprašanjih, ki se tičejo izseljencev

ter d) voditi statistiko izseljavanja.

Član lige postane lahko vsaka oseba.

Dalje določajo pravila poslovanje društva. Akcijo za ustanovitev društva je pokrenila Zveza gospodarskih zadruž za Jugoslavijo, ki je matica delavskih zadružnih organizacij.

Tako smo dobili prvo iz privatne iniciative rojeno Izseljensko ligo, ki je bila tako zelo potrebna. Ta naj bo sedaj most med tukajšnjimi in izdomovinskimi rojaki, zlasti med svobodomiselnimi borti tu in onstran meja.

Vlada je sklenila pred meseci, zediniti vsa društva, ki se ukvarjajo z moralno in telesno vzgojo državljanov, to je vsa telovadna društva v eno, državno telovadno društvo. Ko se je pojavila ta misel, so bili sprva Sokol nekoliko nezadovoljni, Orlji pa sploh niso marali slišati o tem. Ko pa je izšel zakon o enotni telesni vzgoji, je postal drugače. Zakon je ustanavljal eno samo telovadno državno organizacijo z imenom "Sokol kraljevine Jugoslavije", kateremu načeljuje prestolonaslednik, obenem pa jè s tem zakon pozival vse dosedanje telovadne organizacije, naj vstopijo v Sokola kraljevine Jugoslavije, sicer pa naj se v treh tednih razprtistjo. Dovoljena bo le ena državna telovadna organizacija, ki naj ji vse dosedanje pristopijo z vsem svojim članstvom in premoženjem, ali pa naj prenehajo živeti. To je veljalo za bivšega Sokola, to je veljalo za klerikalnega Orlja. Sokoli so izjavili takoj, da so veseli tega zakona (dasi

malo prej niso bili zadovoljni) in da vstopajo z vsem svojim premoženjem v novo organizacijo, z vsemi svojimi člani in z vsemi svojimi domovi i. t. d.

Orli so imeli potem zborovanje v Ljubljani, na katerem so sklenili, ne vstopiti v novega Sokola, marveč se rajši dati razpustiti. Poprej pa so že prepisali svoje domove in premoženje drugim društvom in osebam, tako da bi oblasti v služaju nenadnega razpusta in zasege premoženja, ne našle ničesar... Začetkom januarja je izšla uredba, s katero so razpuščena vsa dotedanja društva, kakor Orel, Hrvatski Sokol i. t. d.

Pod pritskom vlade, v kateri je tudi minister Korošec, je moral klerikalizem prenehati z eno svojih močnih organizacij, z Orlom. Kako to upravlja v mestnih kakor tudi v vsaki gorski vasi. Poleg tega je izšla uredba ministra vojske in mornarice, ki ureja razen ugodnosti, ki so jih v vojski deležni člani Sokola kralj. Jugoslavije. Rok vojaškega službovanja se jim skrajša, v napredovanju bodo člani Sokola prvi, dobivali bodo daljše dopuste in dobivali dopust tudi za razne sokolske nastope in tekme.

Radi teh ugodnosti bo vsekakor marsikdo vstopil ali ostal v novi državni organizaciji.

Telovadna podzveza delavške "Svobode" je tudi razpuščena. •

Delavski oder ljubljanske "Svobode" je v decembri uoprivel trikrat v dvorani Delavske zbornice dramatizacijo Tolstojevega romana "Vstajenje". Režijo je vodil Bratko Kreft. Delavski oder je predlaskom z uprizoritvijo Goluhove "Krize" po mnenju celokupne kritike uspel z igranjem, rešil se je iz okvira dilematizma, z uprizoritvijo mnogo težje stvari, kakor je Vstajenje, pa se mu je to posrečilo mnogo manj, dasi je režiser vzel za glavnata dva igrala (Katjuša in Nehljudova) dva ne-delavca, dočim so bili vsi ostali delavci in člani "Svobode". Socene, v katerih je nastopal mnogi kaznjencev in kaznjenc.

Glasbena matica je koncem novembra in decembra lani priredila koncertno turnejo po Franciji, koncertirala v mnogo

so bile mnogo boljše od scen glavnih igralcev.

V dramskem gledališču so dali letos med drugimi močno vojno drama "Grob neznanega vojaka" francoskega pisatelja Raynala. Delo, v katerem nastopajo samo tri, oziroma prav za prav le dve osebi, je postal na oder režiser Debevec, ki je igral tudi vlogo vojaka. Vojnik, nevosten Audo je igrala Saričeva, oceta vojaka pa je igral Skrbnišek, ki nastopil le začetkom drame in na koncu. Vmes pa je življenje nekaj ur, življenje vojaka, ki je prišel na dopust pod pogojem, da po povratku na fronto izvrši delo, pri katerem ga sigurno doleti smrt. Tako je prišel na dopust že smrti zapisani vojak, da vidi svojo nevosten in mu odgovori na vprašanja, ki ga mučijo, doma pa ga že čaka brzjavka, da mora nemudoma nazaj. Vojak ve, da pojde v smrt. Tako je njegov dopust le pet, šest ur dolg in te ure preživita z nevestno hlastno, da se izgorovita dodata, preden odide na fronto, kjer ga čaka zadnji napad.

V tej drami, ki se odigrava v navadni, mirni meščanski sobi, je prav čutiti grozni utrip vojne, da ne divja le na fronti, marveč sega s svojimi kreplji tudi v zaledje, v mirne meščanske hiše, kjer drhtijo neveste in so navdušeni očetje vojakov, starci veterani, ki sanjajo o zmagi "našega" orožja. Iz tragedije teh dveh, vojaka in neveste, na odru je zakričal velik protest proti vojni. Ljudje so odhajali iz gledališča bolj človeški.

Režija in igralci so se potrudili in dali kolikor so mogli. In zmogli so veliko.

V letoski sezoni je na spredu še dvoje vojnih dram, Frankova "Karl in Ana" ter drama "Z one strani" nekega ameriškega pisatelja.

Komponist Emil Adamčič je prejel te dni pismo od tenora Svetozarja Banovca iz Amerike. Banovec mu sporoča, da s svojo koncertno turnejo uspeva. Nastopil je že s 15 koncerti ter je združil priznanje tudi pri ameriški kritiki. Zlasti je uspel v Calumetu, kjer so ga stavili više od italijanskega tenorista Bagiorija, tako da je dobil povabilo za internacionalni koncert koncem maja v veliki dvorani "Opera House", kamor gre čez 1000 ljudi. Banovec pravi, da je zdrav in stalno dobro razpoložen, paziti pa se mora radi dolgih potovanj, ki ga zelo utrujajo. Končno piše Banovec Adamčič, da so rojaki v Ameriki izredno dobrji, gostoljubni in postrežljivi ter mu gredo v vseh ozirih na roko.

V ljubljanski operi ga zelo pogrešamo. Namesto njega prihaja pet njegove vloge iz Zagreba tenorist Vičar.

Glasbena matica je koncem novembra in decembra lani priredila koncertno turnejo po Franciji, koncertirala v mnogo

gih velikih mestih kakor tudi med našimi izseljenci v Alzaci. Potovanje je bilo skrbno organizirano, klub temu so jih smatrali mnogi za Čehoslovake... S koncerti so uspevali. Bilo je pač organizirano, utrditi je treba prijateljske veze z Francijo, pesem naša je res lepa in je bil pač povsod uspeh. Sli pa so v svet s precej lahkim programom, kar jim mnogi očitajo. Prav modernih stvari niso peli.

Cleveland dobil novega ravnatelja

Občinski svet je izvolil za ravnatelja mesta namesto odstavljenega Hopkinsa Daniel E. Morgana. Morgan je izjavil, da se ne bo pečal s politiko, in da bo odklanjal vabila na shode in bankete. Hopkins je sprejemal in se je mnogo gibal med Slovenci. Koncilman Mihelič je glasoval pri volitvah ravnatelja ponovno za Hopkinsa in z njim še en drug demokrat.

Profit Ward kompanije se je zmanjšal

Profit Montgomery Ward kompanije je bil prošlo leto pet milijonov dolarjev manjši kakor l. 1927. Lani je znašal \$13,434,935, leto poprej pa \$17,703,834. Kadar se zmanjša promet taki kompaniji, je vedno vzrok zmanjšanje zaposlenosti.

Profit Montgomery Ward kompanije je bil prošlo leto pet milijonov dolarjev manjši kakor l. 1927. Lani je znašal \$13,434,935, leto poprej pa \$17,703,834. Kadar se zmanjša promet taki kompaniji, je vedno vzrok zmanjšanje zaposlenosti.

SEJA EKSEKUTIVE J. S. Z.

Seja eksekutive JSZ. bo v četrtek 6. februarja. Redni

datum seje je prvi petek v mesecu, ker pa želi več članov iti

ta dan (v petek 7. feb.) v Goodman teater, kjer bo pod avspicijo soc. stranke vprizrena igra "The Field God" od pisatelja Paul Greena, se bo vršila en večer prej.

Kdo želi iti na to predstavo, naj s priglasi za vstopnico Chas. Pogorelcu. Vstopnice so po \$2 in \$1.50. Vsi sedeži so rezervirani. — P. O.

KONFERENCA ILLINOISKIH SOCIALISTOV.

V nedeljo 9. februarja se bo vršila v Chicagu v Carmens avditoriju, South Hall, Ashland Ave. in Van Buren St., konferenca illinoiskih socialistov. Vsi člani stranke so vabljeni, da se je udeleži. Članom JSZ. priporočamo, da naj bodo prisotni. Prične se ob 2. popoldne.

P. O.

VAŽNO ZA ČLANSTVO J. S. Z. V BRIDGEPORTU.

Joško Oven:

ZA SOLNČEM

(Nadaljevanje.)

Zopet v Parizu.

Dež je škropil ko smo se peljali po grudasti valoviti zemlji vzhodne Francije. Ustavimo se v Troyes — kmalu smo v Luneville in v Parizu.

Zjasnilo se je, ko smo se v dolgi vrsti drenjali iz Gare de l'Est. Spomnil se tistega Grka, ki sem ga omenil v začetku mojega poto, priporočil mi je tedaj poseben hotel; pogledam naslov: Hotel Unic rue de Rennes.

Pokličem taxi, ki so v Parizu čudovito poceni, pa jo odričemo v stari del Pariza v Quartier Montparnasse.

"Mesto nočnega veselja".

"Torej to je Pariz, tisto čudovito veliko grešno mesto," vzdihne skoro vsak popotnik, predno ga ne požrejo tiste temne in zvezče zelo rasvetljene ulice okrog Butte de Montmartre. V večini pridejo da vidijo greh in če je tema dovolj velika, tudi sami greše; e, moji dragi, skoro vsi grešniki, ki jih srečuješ ob poznih jutranjih urah, govore angleško z distinktivno ameriškim žargonom. Prav je, o popotnik, da si ogleda vse kar ti nudi mesto, ali ne pozabi, da je dan dolg in da je Pariz še nekaj drugega kot mesto nočnega veselja.

Tudi jaz sem se razveselil ko sem korakal po širokem trotoarju velikega Boulevard-a. Ko se utrudil se vsedeč prav zraven ceste za okroglo marmorno mizo, raztreseno poslušaš godbo ter opazuješ množico, ki hiti mimo tebe. E, bratje, — in vino ter Chartreuse, Malaga, Benedictine itd. Pa kaj bi govorili . . .

Nekoliko zgodovine.

Najprvo nekoliko zgodovine. Pariz je staro mesto. Rimljani ga imenujejo Lutetia Parisiorum, po plemenu, ki je bilo naseljeno na otokih Seine, Parisi. Parisi so bili bojevito galsko pleme, ki so uspešno kljubovali Cezarju pri njegovem prodiranju v kar je danes sedanja Francoska. Kajpada, podlegli so Rimu, ali v poznejših stoletjih so precej razširili svojo moč, tako da je bilo ob času pohoda Hunov leta 451. to že precejšnje mesto.

Sv. Genovef, ki je zaščitnica Pariza, gre čast, da je pregorovila Atilo, da ni porušil mesta. Frankovski kralj Klodvik je napravil Pariz za svojo prestolico. Leta 885. so ga Normani vzeli in opustošili. V srednjem veku je imel Pariz, ki je postal prestolica francoških kraljev, bogato zgodovino — v novejših časih pa prevrate in revolucije, ki so pretresle. vso Evropo.

Najstarejši del Pariza je otok (ilot), kjer stoji Notre-Dame. Ze za časa S. Genovefe so bili hribi, ki so stali v bližini otoka, obljubeni; eden teh je današnji Montmartre, kateri ima ime po mučencih, obglavljenih na tem hribu za časa Rima, kot tudi hrib, ki je danes znani kot Quartier Latin, na katerega najvišji točki stoji Panteon. Tu kjer je danes muzej Louvre, je Filip Avgust sezidal trdnjava, ki se je raztezala ob Seini vse dol, kjer je danes rue de Rivoli. V šestnajstem stoletju so podrli stolpe in obzidja, ter napravili iz tega kraljevsko palačo. Bilo je tradicionalno, da je vsak francoski kralj nekaj k tej skupini palač prizidal. Fran-

coska revolucija je pognala kralja in dvor na morišče in napravila iz teh palač največji muzej na svetu. Tako ima Pariz še danes na tisoči važnih zgodovinskih točk, od katerih jih bo saj nekaj spoznal, če ostaneš malo dalj v tem lepem mestu. Za ložje poznavanje mesta ga delimo v tri kategorije — v muzeje, knjižnice, šole in galerije; v cerkve, grobnice, pokopališča in kapele, ter v parku, mostove, stare ulice in gledališča.

Kjer je pa težko opisati samo eno kategorijo in bi moral na ta način po trikrat, štirikrat po enem mestu bom opisal posamezne okraje in točke kot pač pridejo.

V prvotnem mestu.

Začнем z originalnim in najstarejšim Parizom, Ile de la Cité. Vzamemo Boulevard St. Michel, ki nas pripelje na most istega imena, pa smo na otoku. Tako kjer stopiš na ta otok, čutiš da si na zgodovinskih tleh.

Tu so bile utrdbe nekdanjih Parisi-jev, tu in na malem griču proti St. Jacquesu so stale palace, knjigarne in restavracije za študente. Stare, ozke, vijugaste ulice dajejo temu quartieru zelo slikovit značaj. Tudi kadar so počitnice, vidiš pol-študentov obojega spola pred kavarnami in na ulicah. Tu slišiš vse jezikе in srečuješ vse narodnosti, saj malo niže je staro Sorbona, eno največjih svetišč v templjev vede na svetu, ustanovljena leta 1250 po Robertu Sorbon-u, kapelanu Ljudoviku IX. kot teologična fakulteta. Kardinal Richelieu je povečal in ji dal današnjo formo. To je veličastno poslopje, ki je vredno svojega slovesa. Tam študira veliko Američanov in tudi precej Jugoslovenov. Lahko se jo obišče med eno in tretjo uro popoldne.

(Dalje prihodnjič.)

Sodrugom v Clevelandu.

Seje kluba št. 27 JSZ. se vrše vsak prvi petek ob 7:30 zvezd in vsako treto nedeljo ob 2:30 popoldne v klubovih prostorih v Slov. narodnem domu. Sodruži, prihajajte redno na seje in pridobivajte mu novih članov, da bo mogel napraviti čim več na polju socialistične vzgoje in v borbi za naša prava.

DRAMA IN GLASBA

Upton Sinclair na odru kluba št. 1 JSZ.

Upton Sinclair ni napisal mnogo iger. Kar jih je, so pogosto igранe. Sinclair ne zakriva dejstev. V svojih spisih trga maske vsem, ki jih nosijo, da z njimi zakrivajo svoje prave obzare.

Drama "The Machine" v treh dejanjih je izšla v njegovi knjigi "Plays of Protest", v kateri so še tri druge igre. Razen omenjene smo videli na odru kluba št. 1 tudi njegovo enodejanko "The Second-Story Man".

Ko je napisal drama "The Machine", je dal v čitanje ravnateljem treh najbolj slovenskih newyorskih dramskih gledališč.

Vsi so mu priznali, da je delo dobro — ampak, toda, ali — vsi so jo odklonili. Igra razgjal politiko newyorskog demokratske tammanitske mašine, prikazuje, kako mogočen finančni magnat, ki poseže transportni sistem v mestu, kontroliруje tudi sodnike, liste in mestno upravo. Drama nas seznanja s političarji, ki so bili nekdo "gangsterji" in sploh karakterji, s kakršnimi bi moral imeti opravka policija. Eden teh "bivših" je v tej igri potličen boss — in New York jih ima mnogo, med njimi vedno enega, ki je nad vsemi, in ta je ob enem poglavar tammanitske mašine. Bilo je tako, ko je Sinclair pisal to drama in je tako danes.

Angleški dramski odsek kluba št. 1 se je odločil, da poskusiti v prizoritvijo te Sinclairjeve igre. Videli smo jo na odru dvorane ČSPS. v nedeljo 26. januarja. Poskus se je posrečil. Dozneli smo, da so drame kakor je ta našemu občinstvu sprejemljive in da so delavski dramski zbori dolžni vprizarjati čimveč baš takih iger.

Mladine — naše tu-rojene mладине — je bilo mnogo v dvorani. Dasi igra sama nima napetih prizorov, večinoma le dialoge, je bila avdijenca pozorna in mirna od začetka do konca.

Devet oseb šteje ta igra. Omenil jih bom po redu, kakor nastopijo. Julia Patterson, pisateljica, ki piše v magazine (revije), mlada ženska, ki ve-

radniki. Njegova ogromna bogastva potrebujejo "pravilno" protekcijo, ki jo je treba kupiti, kajti njegovi in ljudski interesi so si nasproti. Treba je kupiti oblast, da bo varovala njegove na škodo ljudskih. Dobiti za tako vlogo primernega igralca v naših dilektantskih zborih ni lahka stvar. Mogočen, aktiven kapitalist je navajen poveljevati in navajen je, da se mu vse priklanja — pokloni veljajo seveda njegovi blagajni. V takem ozračju razvije aktiven kapitalist svojo osebnost, ki jo more na odru impresionirati samo igralec, čigar personalita odgovarja oni v igri. Sicer velja to pravilo za vse igralce, le, da je za ene tipe težje dobiti primerne osebe kakor za druge. Vlogo Hegana je imel Anton Garden. Sodbo o njemu z ozirom na to vlogo so povedali že drugi, ki je v bistvu ta, da Tone ni bil rojen kapitalista v dramskih predstavah, kaj šele v realnosti. Če bi on res imel newyorsko železniško omrežje v svoji lasti, bi ga Laura z lahka pregorivila, nai se umakne iz "politike" tammanitov; političnemu bossu Grimesu bi dal brez obotavljanja slovo. Njegova narava se s Hegano torek ni vjemala in vsled tega ni bil prepričevalen tip. Reči pa moram, da je igral dobro, da je v njemu resničen igralec, toda pristojala bi mu vloga agitatorja, bojevnika ali učitelja ljudi, iz katerih izhaja.

Laura Hegan je hčerka "traction" kralja. Njen oče lastuje železniška omrežja v največjem ameriškem mestu, oziroma, on je odločajoča moč v korporaciji. Po naključju je Laura prišla med mlajše ideale in se seznanila z njimi pri svojem dobrodelnem delu med revježi, ki žive v "slumsu". Julia poskrbi, da se seznanili z Bullenom, in ta ji brez ovinkov pove, kake vrste tiran in podkupovalec je njen oče. Dekletu je hudo, očeta ima rada, ne pa njegove "politike". Na koncu se razprtita — hčer gre svoja in oče pa svoja stara pota. To vlogo je imela Alice Artach, in priznati je treba, da je bila v dobrih rokah. Alice nastopila tudi v slovenskih predstavah.

Allen Montague je odvetnik. Nima še velikega slovesa, je mlad idealist, ki ga je zaneslo med socialiste in se odločil, da bo skupno z njimi razkrivil korupcijo in se boril proti krvicam. Na enem sestanku se seznanila s Hegano hčerkom Lauro. Spoznata se, kajti bila sta si nekaj dobra prijatelja. On in Bullen ji povesta, da imata proti njenemu očetu težke dokaze; kupil je sodnika in njegov odlok za dve sto tisoč dolarjev, in škandal je neizogiben. Laura ne omahuje — mladih prijateljima pravi, naj ji zaupata vse ter nadaljujeta z delom, naj pride zanj karkoli. Odvetnik Montague je imel rad, pa ga seveda zelo razveseli, ko vidi, da ne bo prišel z njo v nepričevi radi svojega stališča. To vlogo je imel Donald J. Lotrich. Igral je dobro, kar smo od njega že navajeni.

Mladine — naše tu-rojene mladine — je bilo mnogo v dvorani. Dasi igra sama nima napetih prizorov, večinoma le dialoge, je bila avdijenca pozorna in mirna od začetka do konca.

Devet oseb šteje ta igra. Omenil jih bom po redu, kakor nastopajo. Julia Patterson, pisateljica, ki piše v magazine (revije), mlada ženska, ki ve-

radniki. Njegova ogromna bogastva potrebujejo "pravilno" protekcijo, ki jo je treba kupiti, kajti njegovi in ljudski interesi so si nasproti. Treba je kupiti oblast, da bo varovala njegove na škodo ljudskih. Dobiti za tako vlogo primernega igralca v naših dilektantskih zborih ni lahka stvar. Mogočen, aktiven kapitalist je navajen poveljevati in navajen je, da se mu vse priklanja — pokloni veljajo seveda njegovi blagajni. V takem ozračju razvije aktiven kapitalist svojo osebnost, ki jo more na odru impresionirati samo igralec, čigar personalita odgovarja oni v igri. Sicer velja to pravilo za vse igralce, le, da je za ene tipe težje dobiti primerne osebe kakor za druge. Vlogo Hegana je imel Anton Garden. Sodbo o njemu z ozirom na to vlogo so povedali že drugi, ki je v bistvu ta, da Tone ni bil rojen kapitalista v dramskih predstavah, kaj šele v realnosti. Če bi on res imel newyorsko železniško omrežje v svoji lasti, bi ga Laura z lahka pregorivila, nai se umakne iz "politike" tammanitov; političnemu bossu Grimesu bi dal brez obotavljanja slovo. Njegova narava se s Hegano torek ni vjemala in vsled tega ni bil prepričevalen tip. Reči pa moram, da je igral dobro, da je v njemu resničen igralec, toda pristojala bi mu vloga agitatorja, bojevnika ali učitelja ljudi, iz katerih izhaja.

Robert Grimes je političen boss. On vse tako "sfiksata", da sodniki že pred obravnavo napravijo odlok, ki je seveda v prilog magnatu in proti ljudstvu. Ob enem poskrbi, da časopisje pravilno poroča — ampak včasih se škandal izvleže, in tedaj je treba skozi vše senzacionalnega poročanja, nato se nanj pozabi in korupcijo gre nemoteno naprej. Grimesa je predstavljal John Rak, ki je nadarjen igralec, kakršnega človeka je v celoti —

Allen Montague je odvetnik. Nima še velikega slovesa, je mlad idealist, ki ga je zaneslo med socialiste in se odločil, da bo skupno z njimi razkrivil korupcijo in se boril proti krvicam. Na enem sestanku se seznanila s Hegano hčerkom Lauro. Spoznata se, kajti bila sta si nekaj dobra prijatelja. On in Bullen ji povesta, da imata proti njenemu očetu težke dokaze; kupil je sodnika in njegov odlok za dve sto tisoč dolarjev, in škandal je neizogiben. Laura ne omahuje — mladih prijateljima pravi, naj ji zaupata vse ter nadaljujeta z delom, naj pride zanj karkoli. Odvetnik Montague je imel rad, pa ga seveda zelo razveseli, ko vidi, da ne bo prišel z njo v nepričevi radi svojega stališča. To vlogo je imel Donald J. Lotrich. Igral je dobro, kar smo od njega že navajeni.

Drama v celoti je napravila avdijenco zelo ugoden vlog. Vsi igralci so se potrudili, da dajo najboljše kar morejo.

Režiser je bil Donald Lotrich in njegov sodelavec John Rak. Igralci je maskiral Filip Godina, šepetalka pa je bila Angeline Tich.

Zelo na mestu je bil govor Oscar Godine pred pričetkom predstave. Govoril je o pisatelju Upton Sinclairju ter okoljih, ki so dovedle, da je nameniti odborniki in drugi u-

"Poročna noč" v Bridgeportu

Bridgeport, O. — Klub št. 11 JSZ. je sklenil, da vprizori v nedeljo 10. maja Ivan Molekovo dramo "Poročna noč", ki je bila že dostikrat pred občinstvom v Chicagu, Waukeganu, Springfieldu, v naselbinah Penne, v Clevelandu itd. Igralci, ki nastopajo v tej igri na našem odru, so večinoma tukaj rojeni Slovenci. Vaje jim bodo koristile, ker se bodo učili jezik in ob enem spoznavati življenje.

Nekdo mora gojiti kulturno delo, in naš klub storiti za napredke naselbine kolikor je v njegovih močeh. Želi pa prijateljskega umevanja in sodelovanja vseh, ki so naprednih nazorov. V slogi je moč in uspeh.

Tajnik kluba.

"Vdova Rošlinka"

Chicago, Ill. — Dramski oddelki kluba št. 1 vprizori v nedeljo 30. marca v dvorani ČSPS. Cvetko Golarjevo komedijo v treh dejanjih "Vdova Rošlinka".

Igra se vrši na Gorenjskem v hiši vdove Rošlinke. Razen ljubezni željne vdove sta v igri dve mladi dekle, lep gorenjski fant, 56-letni dedec, gluh, grbast, ki nosi svečo po starini, romarski šegi in križ v rokah ter preganja bolezni s kolomavim žegnom. Potem boste videli sirovec kmeta in bahača Jerneja, pravdarskega kmeta Gašparja, zapitega, rdečenosega Tomažina, zabuhlega Blažona in navihanega pastirja Tinčeta.

Več o tej igri vam povemo v prihodnjih številkah. Vstopnice v predprodaji so po 75c. Po igri bo, kakor običajno, plesna in prosta zabava. — P. O.

BANOVČEVI KONCERTI

Koncerti Svetozarja Banovca so aranžirani še v sledenih krajinah:

S. Euclid, O., 16. februarja v Notredame College.

Cleveland-Newburg, O., v nedeljo 23. februarja.

Springfield, Ill., v nedeljo 23. marca.

Chicago, Ill., v nedeljo, 18. maja Orchestra Hall.

Milwaukee, Wis., v nedeljo 25. maja.

Calumet, Mich., v pondeljek 2. junija koncert v Opera House.

Traunik, Mich., v soboto 7. junija.

Naselbine, ki žele imeti koncerte, naj pošljete svoje dopise v svrhu dogovora na Svetozar Banovec, 422 National Ave., Milwaukee, Wis.

Najbolj jugoslovanski socialistični list je "Proletarec". Prinaša članke, razprave in pregled delavskega gibanja po svetu ter opise aktivnosti v naših naselbinah na polju socialističnega in kulturnega dela. Naročite ga.

boste imeli najugodnejše ako si prekrbite potni list pri našem potniškem oddelku, kateri je odpromil in dopremil na tisoče ljudi in v njih polno zadovoljstvo.

Pomagamo vam dobiti potni list, dovoljenje za povratek ter prekrbimo dokumente o

DAJ NAM DANES NAŠ
VSAKDANJI KRUH

Socialna povest.
(Ponatis iz knjige
"Cankarjeve
držbe".)

(Dalje.)

— Vse v življenju je verjetno, vse je mogoče! Možnosti dogajanja in obseg dogodka — vse je brezmejno. Le bebcu verujejo v neverjetnosti in nemogočnosti!

— Moj oče da ni moj oče?

— Mož vaše matere ni vaš oče!

Marti je bliskovito šinila v možgane misel: Res je, zakaj bi bilo nemogoče? Nasprotov: nemogoče je, da bi oče tako grdo in divjaško zmerjal in pretepjal svojega otroka, nemogoče je, da bi oče svojega lastnega otroka takoj strastno sovražil. In po pravici naj si призна: Nikdar ni do svojega očeta čutila nič takšnega, kar je bilo otroški ljubezni podobno.

— Kako je bilo, povejte!

Starec je gledal v črte in hieroglife na pariju ter govoril:

— Bilo je pred triindvajsetimi leti. Vaša mati je bila natakarica v neki zelo znani obcestni, predmestni gostilni ... Ob gostilni se je meseca junija utaboril polk vojakov, neki češki polk. Več oficirjev je pozno v noč popivalo v gostilni. Med njimi je bil tudi mlad vojni kurat Havliček Ingo. Natakarico, ki je bila zelo lepa, so napojili in potem jo je Ingo, črn kodrals fant, ves divij in vroč, kakor ogenj topilnic, prišel na svoja prsa, ki vzel vso moč in voljo in jo vso vklenil v strastno opojnost greha in nepopisno sladkega užitka ... Spočeta je bila črnolasta deklica, ki je podedovala po svojem očetu dvoje lepih temnomodrih oči, močno voljo in neutešno hrepenenje po lepoti, pravici ...

Lepa točajka pa je bila baš tedaj pred potoko.

Mesec dni pozneje se je vaša mati poročila s Sošičem, ki nekako podzavestno slutti, da Marta ni — njegova hči.

Starec je umolknil in z naslado motril učinek svojega razkrivanja in razkritja.

— Tedaj nimam prav, da se nad njim hujdem. Mati ga je osleparila, delati je moral za tujega otroka.

— Za tujega otroka? Vsi delamo, skoraj vsi, sem hotel reči, delamo za tuge žene, tuge otroke, tujo zabavo, za tujo radost, tujo srečo ... Krivično bi bilo, če bi morali vi trpeti zavoljo greha ... budalost: kakšnega greha ... recimo: zavoljo čudnega naključja, ki je značilo spočetje nowega življenja ... Če bi mogel brati iz roke vašega dozdevnega očeta, sam Bog ve, kaj bi vse zvedel!

Marta se je dvignila in vprašala, koliko dolguje.

— Malenkost, ljubo dete; samo sedemdeset dinarjev ... Malenkost! Drugim računam stopetdeset ... Vam res ne morem ...

Odštela mu je denar.

— In verujete vase, krasno dete, verujte v svojo srečo!

Stisnil ji je roko in ji odpri vrata.

Marta je nekoliko trenutkov postala v predmestju, nato pa se je nerodno, kakor otrok, podala na ulico.

Vesti, ki so se semtretja širile v predmestju, so se potrdile ... Bila je res nezakonska hči ... In imela bo nezakonskega otroka! Od kolena do kolena! Ni jih bilo hudo! Vsa vzgoja, ki je bila strogo in pedantsko formalistična, je v njej vedno jače uvrščevala odpornost, upornost, samostojnost ... A klub vsemu je jela verjeti, da jo je usoda zaznamovala že ob spočetju.

V hiromantijo ni dočista verjela ... Hotele je, da predmestna obrekovanja, razkritje starega hiromanta potrdi še tretja in najbolj zanesljiva priča — mati sama ...

V nedeljo sta se napotili z materjo k juhovni maši. Mati je bila prejšnji večer prispevala in zjutraj bi se moralna obhajati. V Marti se je porodil grd načrt ... Zjutraj, pred obhajilom jo bo vprašala ... Tedaj ne bo mogla lagati ... Prestrašila se je te misli, a nazaj ni več mogla. Vse v njej jo je sililo k nečemu neznanemu, nekam naprej ...

— Mama, zakaj me vse tako sovražite?

Nič ni moglo priti materi bolj nepričakovano, nego to vprašanje.

— Kakšno vprašanje je to? In če bi te res sovražili, ali ne bi bilo razumljivo? Ali ne veš, kakšno sramoto si nakopala naši družini?

— Mama, zdi se mi, da me je oče že davno sovražil, že tedaj, ko sem bila še prav majhen otrok?

— Tebi se blede, Marta!

Naposlед mi povej to: ali ni oče kristjan? Ali ni Kristus z dejanskim zgledom pokazal, kako moramo celo presestnicam odpustati, kako ljubiti jih? In jaz nisem presestnica, mama; ti to dobro veš! Ti veš, da je samo usoda tista strašna in zločinska presestnica, ki me preganja od mojega spočetja...

— Marta, kaj naj pomenijo te besede?

— Pomenijo: Mama, če si brez greha, ti bom poljubila roko, ki bo dvignila kamen in ga vrgla name ...

— Kdo ti je narekoval te besede?

— Mati, ne izogibaj se odgovoru, ne beži pred resnico!

— Kje sme otrok terjati svojo mater na odgovor, otrok nesrečni! Ali ne poznaš četrte božje zapovedi?

— Četrta božja zapoved veli spoštovati očeta in mater! Ali si mi omogočila spoštovati mojega očeta?

(Dalje prihodnjič.)

DOPISI

OSEBNI ALI NAČELNI BOJI?

Cleveland, O.—Cleveland-Collinwood je žalostna naselbina, kar se delavskega gibanja tiče. smo v nekaki stagnaciji. Čitamo o Detroitu, Chicagu, o aktivnostih JSZ. v Penni, mi pa životarimo.

Drugod pristopa v klube mladina, pri nas pa ne beležimo s tem še nobenega vidnega uspeha. Vse je nekako mirno — pa imamo vendar srdite boje, ki posebno včasi zagore kakor kup slame.

Zal, da so boji clevelandskih Slovencev največ osebnih, največkrat brez vsake načelnosti. V korist napredka našega ljudstva v tem mestu bi bilo, če bi se vsaj sodruži znaliogniti osebnostim ter bi pognali nasprotnika na polje načelnega boja. Dokler pa bodo imele naše "trzavice" zgolj osebno zadajo, ostanemo v mlaki stagnacije. — J. P.

ZOPET SENZACIJA!

Collinwood, O.—V Clevelandu smo velikomestni, pa potrebujemo od časa do časa senzacijo. Sedaj je razgaljen collinwoodski Barbič do temelja. Kredit za to veliko delo pripada August Kabayu, upravniku "E".

August ima že dolgo časa piko na Barbiča. Priložnosti za razgaljevanje pa so redke. Ponudila se mu je na občnem zboru delničarjev Slov. del. doma.

Eni ljudje imajo napako, da težko kontrolirajo čustva, posebno na sejah, kadar so v razpravi kake spornosti. To hibo ima tudi Fr. Barbič. Na tem zboru je bil glasno hud v razpravi o nekem delničarju. Predsednik jo je ustavil ravno ko je nasprotnik tega prizadetega delničarja izustil besedo "lažnik"; ta delničar se je hotel vsled tega odstraniti, Barbič pa je proti temu demonstriral, češ, da mora ta delničar ostati na seji, ker je že mnogo delal za Dom in je njegova zasluga, da Hrvatje zborujejo in zahajajo v S. D. D. Proti koncu zborovanja je Fr. Barbič še omenil, da je predsednik seje hotel odpoditi dotičnega, on ga je pa nazaj pridobil. To predbacivanje ni bilo predsedniku povšeč in je zalučil Barbiču nazaj, da laže. Ko je Barbič hotel pojasniti, kaj misli s svojo pripombo, je bila seja zaključena. Barbič mi je takoj tolmačil, da s svojo opombo predsedniku je mislil reči to, da predsednik ni storil ničesar, da bi dotičnega delničarja pridržal v dvorani, pridržal pa ga je on (Barbič). Če bi bil odšel, bi bil takoreč odgnan od doma, kar bi SDD. ne bilo v korist. To pojasnilo bi bil Barbič rad dal seji, pa mu ga je zaključek preprečil.

Ampak priložnost je bila dana in Kabay jo je izrabil. V dopisih in komentarjih v "Enakopravnosti" je bil Barbič proglašen za pogubljenca, za katerega ni več izveličanja, nego je pogubljen za večne čase. V pomoč g. A. K. je bil še en Collinwoodčan, s katerim sta bila na posvetovanju na St. Clair Ave., da se tistega Barbiča za zmerom onemogoči. Govorilo se je tudi, da je bil organiziran "blok", da se bi dotičnemu pomočniku odvzelo službo, Barbič pa je bil kolidov. Barbič mi pravi, da to ni res, pač pa je bil za znižanje izdatkov tam kjer bi bilo znižanje umestno.

Napetost je precejšnja in ne vem, kako se bo končala.

M. Z.

POSLANO.

Latrobe, Pa.—Pred nekaj dnevi sem dobil pismo od Andreja Kobala, urednika "Svobode", ki me vpraša, ako bi prevzel zastopništvo za njihov list.

Zelo čudno se mi zdi, da si je ravno mene izbral za zastopnika. Andrej, nikar ne misli, da sem eden tistih, ki čez noč menja svoje prepričanje.

Pisal je, da je njegov list nepristranski, ko pa sem pregledal tisti izpis, ki mi ga je postal, sem videl, da temu ni tako. Zaletavate se po vseh kotih, posebno proti socialistom. Ako

ste nepristranski, čemu toliko mržnje? Ako ste hudi na kakega posameznika, ki je socialističnega prepričanja, mar je treba zato zabavljic na celoto? In čemu se ne bi vi izražali kar naravnost? Navedite imena in povejte vzrok kritiki, socialistično gibanje pa bi pustili pri miru.

Jaz se strinjam s Proletarjem in njegovimi načeli. Po mojem mnenju je to pravi delavski list in enako Prosveta. Ta dva lista zaslužita sodelovanje vsakega zavednega delavca, nikar pa ne taki lišči, ki so ustanovljeni vsled osebnih kapric in predsedkov ter za biznis. Pa brez zamere.

John Fradel.

Frank Mivšek

Coal, Coke and Wood.—Gravel.
WAUKEGAN, ILL.
Phone 2726.

KNJIGA, KI VZBUJA SPLOŠNO
PRIZNANJE, JE DRUŽINSKI KOLEDAR

Če tega koledarja še nimate, ga naročite čimprej. Stane \$1 vezan v platno. Bogata vsebina, umetniško ilustriran. Ljubitelji delavske literature, sodelujte, da pride Ameriški družinski koledar v vsako slovensko družino.

LETNIK 1930

V JUGOSLAVIJO Z VELIKIM IZLETOM S. N. P. J.
NA CUNARDOVIH BRZOPARNIKIH

AKO nameravate obiskati staro domovino, potem se na vsak način pridružite velikemu skupnemu izletu, ki ga priredi IZLETNI URAD S. N. P. J. skupno s CUNARD STEAMSHIP CO. Izletniki bodo potovali na ogromnih Cunardovih brzoparnikih.

AQUITANIA

28. maja

Lahko potujete naravnost v Jugoslavijo, ali pa si ogledate veseli Pariz, in —ako hočete — razen Pariza tudi slikovito Švico. Na parnikih izvrstna domaća hrana, privatne kabine, prostorni zabavni prostori, vlijudna postrežba. Celotno pot vas spreminja izkušen vodnik.

Obrnite se za nadaljnja pojasnila na bližnjega zastopnika,

ali pa pišite na:

Jugoslav Department

CUNARD LINE

346 No. Michigan Ave.

CHICAGO, ILL.

Izletni urad

Slovenske Narodne

Podporne Jednotne

2657 So. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL.

Naši zastopniki v vseh večjih naselbinah.

UDOBNOST

mehki sedeži, topli in dobro prezračeni vozovi, dobro zavarovani proti dežju in snegu ... nobenih nevarnosti in zamud na potovanju v zimskih dneh.

Dospeli boste

hitrejše po

električni

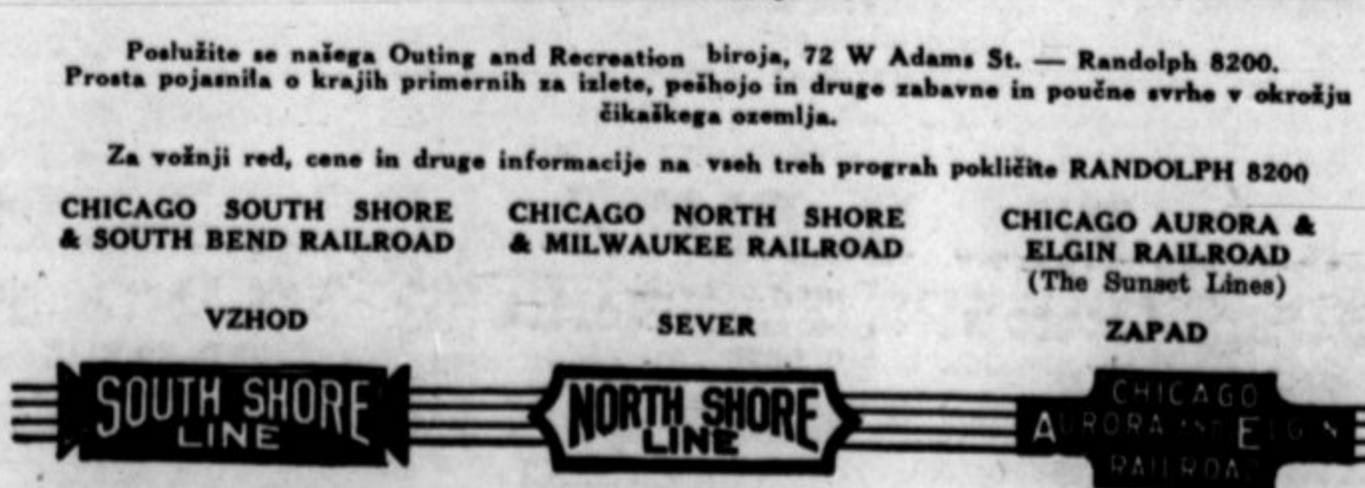
železnici!

Peljite

Se

70 milj

na uro!

A Jugoslav Weekly
Devoted to the Interest
of the Workers.

Official Organ of
Jugoslav Federation, S. P.

NO. 1169.

Published Weekly at 3639 W. 26th St.

CHICAGO, ILL., FEBRUARY 6, 1930.

Telephone: Rockwell 2864.

VOL. XXV.

WRONG SURROUNDINGS

Employers complain that the high schools and colleges turn out men who scorn to work with their hands.

The complaint is pretty well taken—but whose fault is it? Partly it may be the fault of the schools, but how could they, with the best of intentions, work against the prevailing psychology?

The real fault lies in the capitalist system of industry, which takes it for granted that it is more honorable to be a social parasite than to be a worker. Lip service is paid to labor, but that's all; the rewards, the honors and the respect are handed to the parasites. These conditions teach the young to ape the white-collared money-masters who are permitted to rule the world and to have most of the good things therein, while men who work for a living nearly always live on the border line of poverty, and often below the border line.

We need a new alignment and a new psychology.

The socialization of industry will give us the new alignment, and the new psychology will follow as naturally as water flows down hill. When men shall work together, instead of working each other, and the rewards go to those who do the useful work, instead of going to those who work the workers, the young will not even have to be told by their teachers that labor is honorable. They will absorb, that fact from the surroundings.

RIGHT TO BREAK A PROMISE

A promise is a promise and captains of industry are gentlemen for all that. And so they can break a promise, can't they? The members of the New Bedford Cotton Manufacturers' Association have been cutting wages of their workers though formally no cut is being made. It is all done "unofficially" as the union in New Bedford calls it. Of course a promise was solemnly made in the Washington conferences that no wage cuts would be attempted during this period of national stringency, but if promises may not occasionally be broken, no one would appreciate the keeping of a promise. So there. Of course, no one in his realistic senses has ever expected that the captains of industry assembled in conference, would ever take seriously their promises. The unfortunate thing, however is, that labor leaders were found there who not only took these promises seriously, but they countered them with a pledge of their own, that labor would ask for no increases in wages, and employers will see to it that labor keeps the promise of its visiting representatives in the White House. — Advance.

HOW LONG?

Procrastination surely is the thief of time. It will be recalled that Gov. Young of California began studying the records in the Mooney case last spring, fiddled along through the summer and finally passed the buck to a commission.

Now the governor claims that Mooney should not be released until Billings is released.

The latter's case must be passed upon by the state supreme court and Billings has insisted that he prepare his own petition. He has read law all these years and recently completed the work. The plea is now before the supreme court and it is impossible to say when that body will act.

J. W. Miller, the only juror who had not joined in asking clemency for Mooney, has written Gov. Young, urging him to pardon the imprisoned man. Miller explained that he had decided that the testimony upon which the verdict was based was of doubtful character.—Cleveland Citizen.

THREE

Some form of old age protection for all or certain classes of wage earners has been adopted in 38 countries other than the United States. This means that more than one-third the entire population of the world is now covered by various forms of state aid for the aged. In most of these countries the pensionable age is 60 to 65.

China, India and the United States are now the only large countries still remaining without some national form of old age protection. —The world Tomorrow.

He Told Her.

Short-sighted Lady (in grocery)—Is that the head cheese over there?

Clerk—No, ma'am; that's one of his assistants.

Chicago or Los Angeles?

I should like to be permitted to say a few words on a subject, which to me is very interesting to say the least.

I am a Pullman porter between Chicago and Los Angeles, and I find a great deal of controversy at both ends of the line, and also on the trains as to how the two cities compare in various ways, such as unemployment, hold-ups, etc.

Some of the readers may have heard of the visit of Keir Hardie, the noted Socialist and Scotch coal miner to this country a great many years ago, and after sizing up Chicago was asked what he thought of it. He said he thought it was an annex of hell.

Some twenty years later, on another visit, he was asked the same question, and his reply was the same with the exception that hell in an annex of Chicago.

My idea is to give your readers a little information about Los Angeles and let them decide for themselves as to whether or not this is a city of angels as the real estate sharks, newspaper and business in general would like to have you believe.

In January 1928, it was stated in the newspapers that in the first ten days 3100 and some odd men were arrested and jailed, and this being a very common procedure practically no comment was made. All they could use were put on a road gang or something similar or chased out of town. About one year ago a meeting on unemployment was called and Chief of Police Davis, as reported by the newspapers, stated that practically all of the unemployed were criminals. At a protest meeting on the arrest of 37 men in the park in the center of the city over a year ago, a noted speaker stated that a certain chief of police not 1000 miles from Los Angeles told him on a certain occasion that if he had his way certain persons would disappear, which meant various kinds of radicals, etc.

If you should be held up here and told to "throw 'em up," it perhaps would be better to salute with the right as it might be a policeman off duty, or even on duty, as a short time ago, one of these gentry

police power pulled his gun and called for a delivery right in the heart of the city at about seven in the evening. He had, however, been indulging in some hard brand of prohibition booze — real old western stuff — what!

At the spring election both candidates for mayor pledged to get rid of this two-gun chief, as one newspaper calls him. The mayor took office about the first of July, and "two-gun" is still sitting pretty.

There is no worse place to look for work than Los Angeles especially in the winter; and if you do succeed you won't get much anyway. And how the newspapers delight to write up anything like cold weather in the east. In the latter part of February or first of March if there is a couple inches of snow and freezing weather, there will be big head lines across the top of the newspapers, as they want that dollar you may still have.

This goes over the top with the editor — you will get some more very soon.

Theodore Roosevelt Jackson, Chicago, Ill., in the Labor World.

SEARCHLIGHT

By Donald J. Lotrich

"Business! There is none," we are told. And the next corroborates the story of the first adding more to it. What are we coming to? Surely it can't continue. Oh, no. Spring will be here and with the Spring building and construction will begin again. And the Worlds Fair in 1933. They are already planning on that. Surely enough. But with the thousands of people continuously walking the streets of Chicago looking for work, earning nothing. How can there be business? They have nothing to spend. Where does all this come from? Who, if any, are responsible for these horrible conditions? If the individuals are not to blame, there must be something radically wrong with the system.

Where, oh where? Did All Those Dollars Go? That's the song Chicagoans have been singing for the past several months. It looks like that will be the chorus for several months to come. The world-over laughs as it pities us. Politicians have played the game with the racketeers. Now it has gotten out of their control. The racketeers run most of it to suit themselves. What Chicago needs is a complete clean up. A strong labor party with true socialist principles to run the government. Both of the other parties have failed utterly to bring Chicago into the ranks where it belongs. This chaos will continue unless the decent citizens rebel. And the ballot box is the right place to express your rebellion.

With the organization of a Jugoslav Branch of the Ypsels at Latrobe, Pa. our Federation goes into the present campaign with all hands on deck and ready to show the way to greater gains. The circulation campaign of Proletarec too, is gaining momentum. Our "War Horse" Snay has been out doing his duty. His reports are encouraging and with the consistent efforts of others our barometer on page two should show many changes.

On Tuesday evening March 4th

Pioneers Lodge No. 559 S. N. P. J. has scheduled its annual Pust Dance. A good orchestra has been hired. Other plans will be reported as they develop.

We must say another good word for Lodge Nada No. 102 S. N. P. J. and their mask dance of Feb. 8th. These ladies have always been respected and have built a reputation of which they can be proud. If you like the company of ladies of repute, if you like to see the queerness and perhaps beauty of the costumes you will attend their dance.

CLASSIFIED NEWS

Caller — Look here, I want to see you about this paragraph announcing my resignation from the chamber of commerce.

Editor — But it's quite true, isn't it?

Caller — Quite. But I should like you to explain why you've printed it under Public Improvements. — Good Hardware.

FOOD FOR THOUGHT

Courtesy of The Chicago Daily News

FREE YOUTH

Bogy Men and Bogy Words

Words express ideas—so at least we were taught in school. Yet there are many words, bogey words we shall call them hereafter, which because of organized propaganda have lost to most people their real meaning and have become synonymous with things they dread and fear.

Bogey words are not a new invention. For example, about the year 600 B. C. into a Greece believing in the traditions and superstitions of Homer there came the sophists, wise men or teachers, who insisted upon putting the old traditions to the test of reason. The sophists by their teaching prepared the way for Socrates, Plato, Aristotle, and all subsequent philosophy. Their influence upon all later civilization was profound. Yet to the ruling class of their day, to those who profited by the superstition of the people and who feared to have tradition subjected to reason, the newcomers were dangerous. As such they were charged with all sorts of crimes and misdemeanors. In a word they became bogey-men and soon the mere mention of the name "sophists" called forth to the minds of the populace all the characteristics that Aristophanes in the "Clouds" attributed to them.

In our own history, while we are now constantly reminded to honor and respect the memory of George Washington and the other American revolutionists, we often forget that to the Loyalists in America—and they were many, perhaps a majority, for quite a few years—Washington and his rebel band were frightful creatures capable of perpetrating any crime—in fact they were bogey-men.

The present reactionary Republican party was organized in 1856 principally with the idea of keeping slavery from spreading to the west (not to abolish slavery). Yet in a short time, due to the propaganda of the slaveholders, the ruling class in the south, "Republican, anarchy, abolitionist, Lincoln, John Brown, and Garrison" became synonymous terms. In fact so thoroughly were people frightened by this propaganda that the Republican party had no following in the south even among a great many people who wished to abolish slavery.

Today, "Socialism" to all too many people, thanks to an almost foolproof system of propaganda, is a bogey-word, and many who endorse meanantly the principles of Socialism are frightened away from working for its triumph by what they may have heard in school on the radio, or seen in the movies or the newspapers.

However natural the condition may be, the presence of bogey-words in one's mental makeup prevents clear thinking and a full intellectual development. Intellectual curiosity, the desire for exactness—especially in definitions, is the cornerstone of the present scientific age. Without it all that is worthwhile in civilization must perish. In our next articles, therefore, we shall attempt to dispel from the minds of our readers the last traces of Socialism as a bogey-word by explaining to the best of our ability exactly what it is.

A. H. K.

ENGLISH YOUNG PEOPLE AND THE LABOR PARTY

"If my father had been in this country during the World War, he would probably have been shot," said Alister MacDonald, oldest son of the Premier, in a talk to the University of Chicago Socialist Club January 27th. He described some of the narrow escapes his father had in the war time hysteria when he was standing up for his pacifist and Socialist principles. He also talked about the English young people who see the labor party as the political expression of their best ideals. At the same meeting Mary Agnes Hamilton, labor M. P. and biographer of Ramsay MacDonald under the pseudonym, "Iconoclast" told about the sacrifices that English working men and women are willing to make for the success of the Labor Party. Wednesday, the 29th, A. Fenner Brockway M. P. who was political secretary of the Independent Labor Party of Great Britain until he entered Parliament discussed Socialist tactics with the members of the Socialist Club.

CHEAP HUMAN LIFE

A writer paints a word picture of the pitiful plight of jobless workers in another American city. Here is what he said:

"Hundreds of men gather about the gates of the Chevrolet Motor Company in Saginaw early in the bitter mornings of January in the hope of getting started to work. The plant has been working with but a fraction of the regular crew for several weeks. Since the first of the year a few additional men have been put on, tempting hundreds more to gather at the gates. A half dozen are picked each morning and the rest reappear the next morning, and so on. Thus are men cheapened and demeaned by the uncertainty and insecurity of worker's life even in this prosperous America!"

What is happening in that Michigan city is merely a duplication of events in every community in the merely a duplication of events in every community in the nation. Human life is the most plentiful and therefore the cheapest thing which capitalists have to buy. Millions of workers are begging for an opportunity to work for just enough wages to enable them to exist. And in the face of this sordid condition of industrial serfdom Socialists have a splendid opportunity to address the working class of America and ask them, "What are you going to do about it?"

MAKING CARS PAY

The Detroit municipal street railways cost \$48,850,000 seven years ago.

They have increased in value to \$55,000,000 and have never cost the taxpayers of the city one single cent.

The fares are the lowest among the 37 largest cities in America.